

V
S
C
d

Jeugd
theater
prijzen

**Juryrapport
Jeugdtheaterprijzen
seizoen 2024-2025**

Voorwoord van de Jeugdtheaterjury

Zijde? Zirconia? Zilverpapier?

‘Als het maar glimt’ stond er op de uitnodiging voor het Jeugdtheatergala 2025. Op zoek naar de nodige glans in deze voor kunstenaars en cultuurmakers doffe tijden: ik begrijp het wel. Maar ook: wat glimt reflecteert, het kaatst de wereld terug. En de wereld kan wel wat reflectie gebruiken.

Tijdens het Nationaal Theater Festival dat we met het gala afsluiten, bezocht ik het Professionals Programma ‘The State Of The World’. Marc Bamuthi Joseph, tot voor kort directielid van het Kennedy Centre in Washington D.C., reflecteerde op zijn ontslag door de huidige Amerikaanse regering. Ik werd in mijn hart geraakt door zijn rouw, zijn zoektocht naar betekenis, zijn boosheid en ook: de weg naar heling en vergeving. Een zwarte kunstenaar, een artistiek directeur is uit zijn functie gezet, progressie is stopgezet. Het doet pijn, maar als ik naar hem kijk en luister zie ik niets anders dan levenskracht, een wonderbaarlijke en onverwoestbare staat van zijn. He is shining in spite of it all.

Want ja, we weten het: door wrijving ontstaat glans.

We zien de wereld van vandaag inclusief alle wrijvingen, uitdagingen en onzekerheden op vernieuwende en inspirerende manieren terug in het huidige jeugdtheater. Makers schuwen onderwerpen als Artificial Intelligence, afscheid van het moederland, een minderheidspositie, ziekte, omgaan met angsten, rouw en uitsluiting niet. In willekeurige volgorde en zonder onderscheid tussen wel- of niet-genomineerd noem ik graag enkele voorbeelden. Want naast de genomineerden hebben nog een hele lijst noemenswaardige voorstellingen en prestaties de revue gepasseerd het afgelopen seizoen.

‘Toen mijn vader de nacht in vloog’ van Studio Figur laat de rauwe realiteit zien van mensen die moeten vluchten voor hun leven en vervolgens nergens worden verwelkomd.

In ‘A Country Inside my head’ van HNT Jong komen het verdriet over wat je hebt achtergelaten en de on-onderdrukbare levenslust van tienermeiden prachtig bij elkaar.

‘Hassan en Moos’ van de Toneelmakerij stelt de vraag of je nog wel iemands vriend kunt zijn, als de geschiedenis je in verschillende kampen plaatst.

Swingend en vol kleurrijke beelden worden we meegenomen in het verhaal van een zeldzame ziekte in de voorstelling ‘Lennox’ van Right About Now en de Nationale Opera.

In ‘Kind of Human’ en ‘Best Friends’ bevragen de makers onze menselijkheid binnen het razende tempo waarin huidige technische ontwikkelingen elkaar opvolgen.

Het nieuwe gezelschap De Horde uit Nijmegen maakte met ‘Tent’ een humoristisch en gevoelsrijk verhaal over het overwinnen van angsten.

En in 'Alleen maar Lieve Jongens' van HNTJong wordt het kind heel serieus genomen door zijn twee ouders, die vanuit hun eigen minderheidspositie als homomannen haarfijn aanvoelen hoe belangrijk dat is.

Al deze verhalen glimmen van binnenuit en geven hoop, op een betere wereld, op inzicht, op compassie, op progressie. Op het Jeugdtheatergala vierden we wat betekenisvol, mooi, lief, tot de verbeelding sprekend en zinnenprikkelend is. Goed jeugdtheater glimt van nature. Durft wrijving te veroorzaken. Pakt thema's bij de strot en trekt zich per definitie iets aan van de staat van de wereld. Is wonderbaarlijk onverwoestbaar, voedt onze emotionele intelligentie en geeft duiding aan ingewikkelde vraagstukken. En dat levert prachtige, sprankelende, vernieuwende kunst op.

Laten we er als sector alles aan blijven doen om jeugdtheater nog meer te laten glimmen, glanzen en schitteren. Want dat verdient het!

Getekend Marion Visser ook namens Fiona Kelatow, Gabby Bakker, Gwen Sengers, Marijn Lems, Michel Hormes en Virginie Bakker.

De winnaars van de Zilveren Krekels 2025 voor de meest indrukwekkende podiumprestatie in een jeugdtheaterproductie zijn:

Rick Paul van Mulligen voor zijn rol in *Romeo & Julia* van HNTjong & Het Nationale Theater & IRC – regie: Noël Fischer

In de radicale *Romeo & Julia*-bewerking waar schrijver Melissa Knollenburg en regisseur Noël Fischer ons dit seizoen op trakteerden, is een centrale rol weggelegd voor Ginny: een soort *house mother* die als de lijm functioneert in de minigemeenschap die in de voorstelling centraal staat. Het is een *chosen family*, de groep waar Romeo en Julia deel van uitmaken: een verzameling van wezen die er na een apocalyptische gebeurtenis alleen voor staan – en Ginny probeert zo goed en zo kwaad als het gaat de boel bij elkaar te houden.

Rick Paul van Mulligen speelt met Ginny de rol van zijn leven: prachtig laverend tussen moederlijke warmte, *tough love*, vertwijfelde kwetsbaarheid en plotseling opborrelende frustratie zet hij een vrouw neer die steeds het juiste probeert te doen, ondanks de trauma's die zij en haar kinderen met zich meetorsen. Van Mulligen doseert zijn natuurlijke charme en zijn karakteristieke stekeligheid perfect, waardoor hij Ginny een weldadige weerbarstigheid meegeeft: haar compassie voor haar gemeenschap worstelt doorlopend met haar wens tot vrijheid en de rouw om de wereld die verloren is gegaan.

De vormgeving voor *Toen mijn vader de nacht in vloog* (6+) van Studio Figur **door Stefanie Bonte (maquette), Noor Sanders (schaduwspel), Annelies Michelle Shakison (vormgeving & kostuum), Pluck Venema (poppen en maskers) & Yannick Verweij (lichtontwerp)** – regie: Noufri Bachdim

Nour, die met haar moeder in een Nederlandse AZC zit, droomt ervan haar vader weer terug te zien. In *Toen mijn vader de nacht in vloog* volgen we haar op een nachtelijke reis langs vluchtelingenkampen en oorlogsgebied, waar ze door pratende dieren en andere sprookjesachtige figuren wordt geholpen en gehinderd. Dit alles wordt tot leven gewekt door de bijzonder vindingrijke vormgeving van poppenontwerper Pluck Venema (i.s.m. Noor Sanders), scenograaf Annelies Michelle Shakison en lichtontwerper Yannick Verweij. In hun poppen zetten Venema en Sanders het realistische ontwerp van Nour tegenover reusachtige dieren, waardoor er een prikkelende mengelmoes tussen Nours werkelijkheid en haar ontsnapping naar de fantasie ontstaat.

Ook in het decorontwerp wordt er sterk met schaal gespeeld: de verschillende, sterk gedetailleerde maquettes plaatsen Nours nachtelijke reis middenin de rauwe realiteit

van mensen die moeten vluchten voor hun leven en vervolgens nergens worden verwelkomd. De keuze om die werkelijkheid niet uit de weg te gaan laat zien hoe goed de vormgevers hebben nagedacht over wat zich in het hoofd van een vluchtelingenkind afspeelt: een mentaal landschap waarin een kinderlijke fantasie om voorrang strijdt met beelden en herinneringen, die ieder kind eigenlijk bespaard zouden moeten blijven.

Piet Kooij voor zijn rol in *Alleen maar lieve jongens* (8+) van HNTJong – regie: Loek de Bakker

Vanaf moment één heeft Piet Kooij de toeschouwer van *Alleen maar lieve jongens* in de tang. Boos komt hij als de achtjarige Zeno thuis nadat hij van school is weggelopen na een uit de hand gelopen ruzie. Meteen zet hij de huiskamer en het podium naar zijn hand: met meubels flanst hij een schip in elkaar waarmee hij naar Amerika wil varen. Je valt als toeschouwer als een blok voor dit jochie, dat steeds zijn hart op de tong heeft en het zijn vaders, docenten en klasgenoten daarmee flink lastig maakt.

Het geweldige aan de acteerprestatie van Kooij is dat hij vertrekt vanuit de onrust die in Zeno's lijf en hoofd zit en die tot centrale inzet van zijn performance maakt. En het mooie is: hoewel je goed begrijpt dat Zeno soms op de zenuwen werkt van de mensen die van hem houden, maakt Kooij van die rusteloosheid juist iets prachtigs, dat Zeno in staat stelt om door de gemeenplaatsen van zijn vaders heen te breken en écht het gesprek over anders zijn aan te gaan. Kooij blijft als acteur zowel mentaal als fysiek altijd in beweging, waardoor hij perfect met zijn rol samenvalt.

De soundscape van *Kind of Human* (14+) **door DÉMIRA en Mick van Broekhoven** van Theater Oostpool & Theater Sonnevank – regie: Abdel Daoudi

De trailervoorstelling *Kind of Human* van Theater Oostpool en Theater Sonnevank zet – net als Zilveren Krekelwinnaar BestFriends - de vervreemding van kunstmatige intelligentie centraal. De toepassing van AI wordt hier gekoppeld aan de pijn van het verliezen van een naaste: zou je willen dat een robot dat gat zou kunnen opvullen? Het publiek wordt net als hoofdpersoonage Rayan (Ziggy Knel) ondergedompeld in een wereld waar de grens tussen menselijkheid en technologie langzaam maar zeker vervaagt.

Het geluidsontwerp van DÉMIRA en Mick Van Broekhoven speelt een onmisbare rol in de desoriënterende atmosfeer van de voorstelling. De soundscape heeft een onvoorspelbare dynamiek, komt in de theatertrailer vanuit alle hoeken en gaten en lijkt in zijn eclectische vorm soms zelf wel door AI te zijn samengesteld. Als de AI-robot (Yara Brand) en de techneut (Lotte Driessen) plotseling samen in een zangduet terechtkomen is de verwarring compleet: worden Rayan en wij bewust in verwarring

gebracht, zodat het schimmige bedrijf dat de robot heeft ontwikkeld ons alles kan wijsmaken wat het wil? Zo brengen DÉMIRA en Van Broekhoven je precies waar *Kind of Human* je hebben wil: zó gemanipuleerd door technologie dat je niet meer weet wat boven en wat onder is.

Yassine el Amriti voor zijn rol in *Hassan en Moos* (12+) van De Toneelmakerij – regie: Timothy de Gilde

Hassan en Moos, de titelpersonages van de gelijknamige voorstelling van De Toneelmakerij, zijn beminnelijke schoffies, vol bravoure, constant de spot met elkaar drijvend, steeds het randje van het betamelijke opzoekend in hun onderlinge Marokkanen- en Jodenmoppen. Als Hassan zet Yassine el Amriti volstrekt overtuigend een tiener neer, die tegenover het publiek en zijn beste vriend Moos doorlopend het hoogste woord voert, maar die continu ook de kleine kwetsuren en onzekerheden van zijn personage laat doorschemeren. Uitermate scherp laat hij van zijn gezicht precies aflezen wanneer een grap van Moos nét over het randje gaat, wanneer hij zijn eigen wreedheid als wraak net wat harder aanzet én wanneer hij juist met volle teugen geniet van het steekspel met zijn maatje.

Het samenspel tussen El Amriti en David Roos heeft een prachtige dynamiek die heen en weer beweegt tussen de lol van mayonaise testen en de pijn die daaronder verborgen ligt. Vol lef speelt El Amriti dicht op het publiek, met goed gekozen speldenprikjes naar individuele toeschouwers, die hij door zijn jongensachtige charisma moeiteloos voor zich wint. Maar ook in de meer gevoelige scènes toont hij zijn klasse – behendig navigeert hij tussen momenten van toenadering en verwijdering met Moos en laat hij zien hoe precair die grens kan zijn, als je als tiener verstrikt raakt tussen je woede over een groot onrecht en loyaliteit aan je beste vriend.

De Gouden Krekel 2025 voor de meest indrukwekkende podiumprestatie in het jeugdtheater gaat naar:

Piet Kooij voor zijn rol in *Alleen maar lieve jongens*

De winnaars van de Zilveren Krekels 2025 voor de meest indrukwekkende jeugdtheaterproducties zijn:

Alleen maar lieve jongens (8+) van HNTjong - regie: Loek de Bakker

Waarom wil Zeno niet meer naar school? Om die vraag draait het in *Alleen maar lieve jongens* – maar eigenlijk is de onderliggende kwestie veel pertinenter: hoe ga je ermee om als je buiten de norm valt? Zeno valt op school buiten de boot, omdat hij met zijn overvloed aan energie moeilijk stil kan zitten – en zijn vaders kunnen als homostel ook een woordje over uitsluiting meepraten. In de speelse dialogen van Casper Vandeputte botsen de mannen en hun zoon over hoe je om moet gaan met de constante druk om te conformeren, waarbij de volwassenen evenveel van hun kind kunnen leren als andersom.

Het sterke aan de voorstelling is dat het kind zó serieus wordt genomen, door twee ouders die vanuit hun eigen minderheidspositie als homomannen haarfijn aanvoelen hoe belangrijk dat is - waarin ze ook elkaar kritisch bevragen. In handen van regisseur Loek de Bakker levert dat een ijzersterk stuk op, waarin het anders zijn gevierd wordt, maar waarin ook de pijn die dat met zich meebrengt serieus wordt genomen. *Alleen maar lieve jongens* is een groot pleidooi voor ouders om hun kroost serieus te nemen en het lef om naar je eigen aandeel en gedrag te durven kijken.

A Country Inside My Head (12+) van HNTjong - regie: Dimphna van Kempen

A Country Inside My Head gaat over een meisje dat enkele jaren geleden uit Ghana naar Nederland is vertrokken. De makers lieten zich inspireren door de verhalen van middelbare scholieren die zelf een vergelijkbare reis maakten, en die authenticiteit voel je in iedere vezel van deze ontwapenende voorstelling. De verschillende getuigenissen worden door schrijver Sanne Schuhmacher en hoofdrolspeler Kimberley Agyarko overtuigend tot een personage gesmeed, een meisje dat voor haar nareizende zus een video maakt over wat het betekent om je geboorteland achter te laten en elders een nieuw bestaan op te bouwen.

Het ontroerende verhaal wordt ondersteund door de videoscenografie van filmmaker Isaura Sanwirjatmo, waarin een groep meiden in Tiktok-achtige filmpjes dilemma's beantwoordt als 'zijn Nederlandse jongens of jongens in je geboorteland leuker'. De video is door de projectie op verschillende onderdelen van het decor op intelligente wijze geïntegreerd in de voorstelling, waardoor de kijkervaring van film en het krachtige, directe spel van Agyarko perfect samensmelt. In *A Country Inside My Head* komen het verdriet over wat je hebt achtergelaten en de ononderdrukke levenslust van tienermeiden zo prachtig bij elkaar.

BestFriends (7+) van De zAAk A - regie: Lara van Hoof

Techondernemer Anke van der Steen is blij dat we er zijn. Met trots presenteert ze de lancering van haar nieuwe *venture*: een robotvriend die zich perfect aanpast aan je wensen en je nooit tegenspreekt. Tussen de regels door vertrouwt ze ons toe dat het idee ontstond toen ze in haar kinderjaren door haar beste vriend werd verlaten – en dat soort verdriet wenst ze noch zichzelf, noch ons ooit nog toe.

Vanuit dit geweldige uitgangspunt bouwen de makers van *BestFriends* een uitzinnig leuke voorstelling. Judith van den Berg weet het verborgen verdriet van haar personage uitstekend te maskeren onder lagen van bravoure en salesmanship – tot het moment dat ze weer met haar toenmalige beste vriend (Lowie van Oers) wordt geconfronteerd. Het kwetsbare herstel van hun vriendschap wordt ondertussen gadeslagen door robot Mike – en het geniale fysieke spel van Dionisio Matias, zowel ontwapenend als een beetje *creepy* in zijn vrolijke volgzaamheid, maakt hem van begin tot eind een boeiende aanwezigheid. In tijden waarin er terecht vraagtekens worden gesteld bij de snelle opkomst van AI, creëert *BestFriends* een speelse ruimte waarin kan worden nagedacht over vriendschap op bestelling en of dat dan nog wel vriendschap kan worden genoemd.

Er staat een olifant bij de bushalte (6+) van Het Filiaal theatermakers - regie: Monique Corvers

Het juryrapport: “Het klinkt als het begin van een mop, maar de makers van *Er staat een olifant bij de bushalte* nemen de titel van hun voorstelling bloedserieus: dat is inderdaad wat je te zien krijgt. Het is vervolgens ook niet: ‘de olifant stapt de bus in en gaat op reis’, nee, de olifant staat daar en blijft daar. Dat maakt de voorstelling tot een ode aan het wachten, aan de tussenruimtes waar iedereen tegenwoordig meteen in zijn smartphone duikt om de tijd te doden. En dat is iets waar deze olifant nadrukkelijk niet aan meedoet. Hij kijkt wat om zich heen en slaat met verwondering of verwarring gade wat er allemaal aan hem voorbijtrekt, van de ingewikkelde reisinstructies tot beeldreclames tot een schattig robotje dat de boel schoon probeert te houden.

Het is bijzonder dapper om een jeugdvoorstelling te maken, die zo gespeend is van actie. Alle nadruk komt zo te liggen op het gedetailleerde fysieke spel van Barend van Daal, het prachtige olifantenmasker van ontwerper Eva Arends, het decor van Jasper van Roden en de gevarieerde soundscape van Gábor Tarján. Samen creëren ze een wereld waarin je via het perspectief van de onverstoorbare olifant met zelfspot naar onze dolgedraaide samenleving kan kijken.”

TERECHT (12+) van Wabi Sabi Theater, Het Houten Huis & Stichting Herstel & Terugkeer – regie: Maarten Smit i.s.m. Davey Bakker

Op basis van uitgebreide research en interviews met (ervarings-) experts leverde Wabi Sabi Theater met **TERECHT** een van de meest indrukwekkende voorstellingen van het jaar af. In een mix van teksttoneel, dans en livemuziek volgen we verschillende personages die op de een of andere manier te maken hebben met het strafrechtstelsel: gedetineerden en hun naasten, verdachten, juristen, slachtoffers van een misdaad, gevangenismedewerkers en nog veel meer.

De kracht van de voorstelling ligt in de veelvoud van perspectieven, waarbij steeds de vraag centraal staat wat in het recht voorop moet staan: genoegdoening voor de slachtoffers, het voorkomen van recidive, het beschermen van de samenleving? De voorstelling geeft geen antwoorden, maar laat in de woorden van de betrokkenen de tekortkomingen van het huidige systeem doorschemeren. Wat **TERECHT** bovendien nog boven de sterke inhoud uittilt, is de multidisciplinaire vorm: zelden ziet de jury zo'n complementaire samenkomst van dans, tekst, muziek en ingenieus decorgebruik. De verschillende vormen bespelen simultaan je hart en je hoofd waardoor **TERECHT** een van de meest gelaagde theaterervaringen van het jaar wordt.

De Gouden Krekel 2025 voor de meest indrukwekkende jeugdtheaterproductie gaat naar: A Country Inside My Head (12+) van HNTjong

De Jeugdtheaterjury 2024-2025 bestaat uit:

Marion Visser (voorzitter), programmeur jeugd Bijlmer Parktheater, Amsterdam | **Fiona Kelatow**, theatermaker en docent | **Gabby Bakker**, actrice | **Gwen Sengers**, jeugdprogrammeur Schouwburg Concertzaal Tilburg | **Marijn Lems**, journalist | **Michel Hormes**, hoofd educatie De Krakeling, Amsterdam | **Virginie Bakker**, hoofd publiek Dawn Collective

De VSCD Jeugdtheaterprijzen worden mede mogelijk gemaakt door de Podium Cadeaukaart

